

til Udlandet er fortsat i det forløbne Aar, idet der navnlig er udført endel 4 $\frac{0}{10}$ danske Statsobligationer, Husmands-Kreditforenings-Obligationer, Telegrafaktier og tildels jyske Landejendoms Kreditforenings-Obligationer. Hvorvidt der har fundet en tilsvarende Indførsel Sted af udenlandske Papirer, synes meget tvivlsomt, naar der ses hen til, at disses Forrentning (russiske Papirer dog ungtagne) snarere give mindre end større Rente end danske Effekter.

L.

Den svenske nationaløkonomiske Forening.

»Nationaleconomiska Föreningens Förhandlingar, 1884« (Stockholm, 1885. — 120 + 65 S.) indeholder in extenso de fire Foredrag, der i 1884 holdtes i den nationaløkonomiske Forening i Stockholm, — nemlig: et (væsenligt teknisk) Foredrag af Kaptejn, Frihr. v. Paykull om Anvendelse af de store svenske Vandfald til Frembringelse af elektrisk Lys og til Overføring af Drivkraft paa lang Afstand; — et industrihistorisk Foredrag af Fabrikant Stråle om Alingsås' Manufakturværk; — et af udførlige statistiske Tabelbilag ledsaget Foredrag af Præsident Wærn om Skatteforandringer i Sverig i Tiden efter Oskar I's Regeringstiltrædelse; — og et Foredrag af Rigsdagsmand Hedin om Arbejderforsikring ifølge den tyske Rigslov af 15. Juni 1883.

Det schweiziske »Referendum«.

Mer eller mindre fuldstændigt have, som bekjendt, de schweiziske Kantoner, eller dog de fleste af dem, til forskellige Tider og under forskellige Former givet Folket en direkte Indflydelse paa Lovgivningen. For hele Edsforbundet bestemmer den nugældende Forbundsforfatning af 29. Maj 1874, at der skal aføses Vælgerfolket »Ja« eller »Nej« med Hensyn til de Forfatningsforandringer, Edsforbundets lovgivende Forsamling maatte have vedtaget, og at

til Udlandet er fortsat i det forløbne Aar, idet der navnlig er udført endel 4 $\frac{0}{10}$ danske Statsobligationer, Husmands-Kreditforenings-Obligationer, Telegrafaktier og tildels jyske Landejendoms Kreditforenings-Obligationer. Hvorvidt der har fundet en tilsvarende Indførsel Sted af udenlandske Papirer, synes meget tvivlsomt, naar der ses hen til, at disses Forrentning (russiske Papirer dog ungtagne) snarere give mindre end større Rente end danske Effekter.

L.

Den svenske nationaløkonomiske Forening.

»Nationaleconomiska Föreningens Förhandlingar, 1884« (Stockholm, 1885. — 120 + 65 S.) indeholder in extenso de fire Foredrag, der i 1884 holdtes i den nationaløkonomiske Forening i Stockholm, — nemlig: et (væsenligt teknisk) Foredrag af Kaptejn, Frihr. v. Paykull om Anvendelse af de store svenske Vandfald til Frembringelse af elektrisk Lys og til Overføring af Drivkraft paa lang Afstand; — et industrihistorisk Foredrag af Fabrikant Stråle om Alingsås' Manufakturværk; — et af udførlige statistiske Tabelbilag ledsaget Foredrag af Præsident Wærn om Skatteforandringer i Sverig i Tiden efter Oskar I's Regeringstiltrædelse; — og et Foredrag af Rigsdagsmand Hedin om Arbejderforsikring ifølge den tyske Rigslov af 15. Juni 1883.

Det schweiziske »Referendum«.

Mer eller mindre fuldstændigt have, som bekjendt, de schweiziske Kantoner, eller dog de fleste af dem, til forskjellige Tider og under forskjellige Former givet Folket en direkte Indflydelse paa Lovgivningen. For hele Edsforbundet bestemmer den nugældende Forbundsforfatning af 29. Maj 1874, at der skal aføses Vælgerfolket »Ja« eller »Nej« med Hensyn til de Forfatningsforandringer, Edsforbundets lovgivende Forsamling maatte have vedtaget, og at

Forbundslove samt almindelige forbindende Forbundsbeslutninger, der ikke ere af paatrængende Natur, skulle underkastes Folkeafstemning (∴ gjøres til Gjenstand for »Referendum«), saafremt dette forlanges af 30,000 stemmeberettigede Schweizerborgere eller af 8 Kantoner. — Selve den nugældende Forbundsforfatning blev d. 19. April 1874 forelagt det suveræne Folk til Afstemning. »Ja« afgaves ved denne Lejlighed af 340,199 Borgere, medens 198,013 stemte »Nej«; — ialt afgaves altsaa 538,212 Stemmer. I de fire (fem) Skovkantoner samt i Zug, Freiburg, Appenzell-Innerrhoden, Tessin og Wallis — alle ti Kantoner (resp. Halvkantoner) overvejende katholske Kantoner — vare Nej'erne i Majoritet. De resterende 15 Kantoner (resp. Halvkantoner), hvor Ja'erne vare i Majoritet, ere alle de protestantiske Kantoner plus Genf, St.-Gallen og Solothurn, i hvilke 3 Kantoner den katholske Befolkning vel er i Flertal, men dog enten i ringe Flertal eller i alt Fald i mindre decideret Flertal end i de ovennævnte ti Kantoner.

I 1874—1884 ere ialt 17 Forbundslove blevne gjorte til Gjenstand for Folkeafstemning. I 2 Tilfælde var Folkeafstemningen obligatorisk, idet der forelaa Spørgsmaal om Forfatningsforandringer (om Ophævelsen af Forbudet mod Dødsstraf, og om Indførelse af Opfindelses-Beskyttelse); i de 15 øvrige Tilfælde var Afstemningen fakultativ. Hos Curti: Geschichte der Schweizerischen Volksgesetzgebung (Zugleich eine Geschichte der schweizerischen Demokratie). Zweite Auflage. Zurich, Verlag von Th. Schröter. 1885, — et særdeles interessant Værk — finder man en tabelarisk Oversigt over disse Folkeafstemninger. Af Curtis Tabel uddrage vi Følgende:

Afstemningsdagen.	Afstemnings- Spørgsmaal.	Afgivne St.	Ialt.
1. 23. Maj 1875	Stemmeberet- tigelse	{207,263 Nej} {202,583 Ja }	409,846
2. 23. Maj 1875	Civilstand og Ægteskab	{213,199 Ja } {205,069 Nej }	418,268
3. 23. April 1876	Banknotelov	{193,253 Nej} {120,068 Ja }	313,321

Afstemningsdagen.	Afstemnings- Spørgsmaal.	Afgivne St.	Ialt.
4. 9. Juli 1876	Militærpligt- Erstatning	{ 184,894 Nej } { 156,157 Ja }	341,051
5. 21. Okt. 1877	Fabriklov	{ 181,204 Ja } { 170,857 Nej }	
6. 21. Okt. 1877	Militærpligt- Erstatning	{ 181,363 Nej } { 170,223 Ja }	351,586
7. 21. Okt. 1877	Politiske Rettigheder	{ 213,230 Nej } { 131,557 Ja }	
8. 19. Jan. 1879	Alpebane- Subsidier	{ 278,731 Ja } { 115,571 Nej }	394,302
9. 18. Maj 1879	Ophæv. af Forbudet mod Dødsstraf	{ 200,485 Ja } { 181,588 Nej }	
10. 31. Okt. 1880	Banknote- Monopol	{ 260,126 Nej } { 121,099 Ja }	381,225
11. 30. Juli 1882	Epidemilov	{ 254,340 Nej } { 68,027 Ja }	
12. 30. Juli 1882	Indf. af Opfindel- ses-Beskyttelse	{ 156,658 Nej } { 141,616 Ja }	298,274
13. 26. Novb. 1882	Skolelov	{ 318,139 Nej } { 172,010 Ja }	
14. 11. Maj 1884	Retsdepartement- ets Organisation	{ 214,916 Nej } { 149,729 Ja }	381,140
15. 11. Maj 1884	Afskaf. af Afgif. for Handelsrejsende	{ 189,550 Nej } { 175,192 Ja }	
16. 11. Maj 1884	Udg. til Gesandt- skabet i Washington	{ 219,728 Nej } { 137,824 Ja }	
17. 11. Maj 1884	Tillæg til Straffe- loven	{ 202,773 Nej } { 159,068 Ja }	

Det Antal Underskrifter, Referendums-Forlangenderne bar, varierede i de enkelte Tilfælde mellem ca. 36,000 (Banknote-Loven) og 181,000.

I det omhandlede Tidsrum vedtog den lovgivende Magt ialt 99 Forbundslove og -beslutninger med Referendums-Reservation. I 17 Tilfælde forlangtes Appel til Folket, og i 4 af disse 17 Tilfælde svarede Flertallet »Ja«, i 13 »Nej«. Altsaa bragte Referendum hint Tal af 99 ned til 86. Naar man nu betænker, at der blandt de mange Love, som ikke forlangtes underkastede Folkeafstemning,

findes flere særdeles vigtige og indgribende, maa det erkjendes, at Brugen af Referendum har været maadeholden.

Lovene om Stemmeberettigelse og politiske Rettigheder gik ud paa at skaffe større Enhed i disse Forhold; — de faldt, fordi Schweiz endnu har bevaret meget betydelige Minder om sin tidligere saa store Splittethed, som man ikke saa let kommer bort fra: Oppositionen havde sit Hovedtilhold i de katholske Kantoner. Epidemiloven indeholdt Bestemmelser om Vaccinationstvang, en Tvang, om hvis Berettigelse Meningerne som bekjendt ere meget delte, — en Tvang, der faktisk eksisterer i de fleste af Kantonerne, hvorfor Forbundets Indblanding ikke ansaas fornøden; — i alle Kantonerne (paa en enkelt ubetydelig Undtagelse nær) var Oppositionen i Flertal; ingen af de 17 Love samlede saa faa Ja'er som denne. Loven om »Civilstand und Ehe«, der vedtoges af Folket, mødte navnlig Modstand i de katholske Kantoner. Fabrikloven, der ligeledes vedtoges, hører, som bekjendt, blandt Evropas videstgaaende Fabriklove. Alpebane-Subsidie-Loven, der ogsaa vedtoges, og med stort Flertal, fandt kun større Modstand i nogle faa Kantoner, hvor særlige kantonale Interesser vare virksomme. Loven om Ophævelsen af Forbudet mod Dødsstraf, der vedtoges, men med knebent Flertal, fandt navnlig i de katholske Kantoner sine Venner. Denne Lov samt Fabrikloven og Loven om Alpebane-Subsidier fandt Naade for Katholikernes Øjne. Mod alle de andre Love stemte Flertallet i de katholske Kantoner »Nej«: Katholikerne her ere, som det synes, ikke Yndere af Forandringer.

Der findes i Schweiz ialt henved 640,000 Vælgere. Endel over Halvdelen af dem plejer altsaa at tage Del i Folkeafstemningerne.

A. P.-St.